

המדריך לחיים ללא חובות: תכנון הסדר חובות

הבסיס להחזרי חובות הוא טיפול בכושר ההחזר החודשי.

כלומר: כמה כסף נשאר לנו לאחר שהפחתנו את ההוצאות מן ההכנסות. כאשר כושר ההחזר החודשי נמוך מגובה החזר החובות החודשי, צריך לפעול לשינוי מערך החובות. למהלך כזה קוראים: הסדר חובות.

כדי שנוכל להתאים בין כושר ההחזר החודשי לגובה ההחזר החודשי הדרוש, שיאפשר להחזיר את החובות, נצטרך בדרך כלל להשתמש במשולב בסכומים גדולים הנדרשים בבת אחת ובסכומים קטנים יותר לתשלומים חודשיים.

ישנן מספר דרכים לתכנן את הסדר החובות. לא כל דרך מתאימה לכל משפחה ולכל הסדר חוב. בדרך כלל יש צורך לשלב מספר דרכים ולעתים צריכים לבקש סעד משפטי באמצעות הליכים משפטיים.

להלן הנה כמה דרכים, שבעזרתן ניתן להתאים את גובה ההחזר החודשי לכושר ההחזר שלכם.

גיוס סכום כסף גדול

כדי להתאים את גובה ההחזר החודשי לכושר ההחזר האישי יש להשתמש בסכומי כסף גדולים בבת אחת. כך ניתן יהיה להוריד משמעותית את יתרת החוב ולקצר מאוד את משך הזמן הנוטר עד לחיסול החוב כולו. את האפשרויות לגייס סכומי כסף גדולים נחלק לשני מעגלים: מעגל פנימי ומעגל חיצוני.

המעגל הפנימי

המעגל הפנימי הוא כסף ששייך למשפחה הגרעינית. כסף זה נחלק אף הוא לשני סוגים: כסף נזיל וכסף עתידי.

כסף נזיל: בכסף הנזיל שברשימה תוכלו להשתמש מיד לטיפול בחובות.

- חסכוניות שעבורם אנו מפרישים סכומים כל חודש ושניתן לפדות אותם בטווח הקצר, כולל חסכוניות עבור הילדים. כדאי לבדוק היטב: לעתים החיסכון לילדים בעת מצוקת חובות אינו משתלם ויש לשקול להשתמש בכספי החיסכון האלה לסגירת חובות עתה, ולחזור לחסוך בעתיד. חסכוניות לילדים אינם פרה קדושה.
- כסף שיוורד ישירות מהמשכורת או שהמעביד מפריש עבורכם כמו למשל: קרנות השתלמות שהגיעו למועד זכאותן, קופות גמל ותיקות, ימי חופשה שאתם זכאים לפדות בכסף ועוד.
- רכב - אולי ניתן להסתדר עם רכב אחד במקום שניים או בלי רכב כלל, לפחות לתקופה מסוימת. אולי אפשר להחליף רכב יקר ברכב זול יותר. חשוב לערוך חישוב מדויק של הוצאות החזקת הרכב מעבר לרכישתו (דלק, חניה, ביטוח, טסט, טיפולים, תיקונים).

כסף עתידי: נכסים בעלי ערך כספי שאותם ניתן לממש (להפוך לכסף נזיל). בכסף העתידי תוכלו להשתמש לקבלת הלוואת גישור כנגד החובות. למשל:

- תוכניות חיסכון וקרנות השתלמות שטרם הגיעו למועד הזכאות למשיכה.
- תכשיטי זהב שאינם בשימוש.
- דירה - בדקו האם ניתן אולי לצמצם את הוצאות הדיור על ידי השכרת חלק מהדירה או מכירתה ומעבר לדירה זולה יותר. גם מעבר למגורים בשכירות הוא אפשרות שיש לבדוק. אלו הם אמנם צעדים משמעותיים מאוד אך לעתים עדיף להקדים ולעשות אותם מתוך יזמה אישית ומשפחתית, ולא לשאת בתוצאות של עיקול נכסים.
- פעמים רבות תגלו מקורות כספיים שלא הייתם מודעים להם. כדאי מאוד להיעזר במנוע האיתור של משרד האוצר, כדי לאתר חשבונות לא פעילים של קופות גמל, או קרנות השתלמות השייכים לכם או לקרובי משפחה שנפטרו.

מומלץ לערוך רשימה מדויקת של כל הכסף הנוכחי (הנזיל) והעתידי העומדים לרשותכם ולבדוק כיצד ניתן להפחית את סכום החוב בעזרתם.

המעגל החיצוני

כסף שאינו שייך למשפחה הגרעינית, למשל:

- כסף שאולי ניתן לקבל מהמשפחה הרחבה ומחברים, על סמך טיב היחסים ההדדיים ולפי יכולותיהם הכספיות. אפשר לבקש הלוואה של סכום גדול באופן חד פעמי או של סכומים קטנים יותר בכל חודש וההחזר יהיה בהתאם ליכולת ההחזר שלכם ועל פי סיכום מראש.
- גיוס הלוואה או מענק מהמעביד.
- קרנות וגופי צדקה, גמ"חים, שנותנים הלוואות ללא ריבית בתנאים נוחים עבור מי שעומד בקריטריונים שהם קובעים.

מחזור חוב

מחזור הלוואות או איחודן, ופריסת התשלומים בהחזר חודשי נמוך יותר. פעולות אלה נעשות לאחר ניהול משא ומתן עם הנושה. למשל: כושר ההחזר החודשי הוא 800 ₪, בחוב נותרו 30 תשלומים בסכום של 1,500 ₪ כל אחד, ובסך הכול 45,000 ₪. ניתן לבדוק את האפשרות למחזור החוב לחוב של 60 תשלומים בסך 770 ₪ כל אחד, כדי להתאים את סכום ההחזר החודשי לכושר ההחזר שלכם. לפני מחזור החוב יש להקפיד ולבדוק האם על פי תנאי ההלוואה המקורית צריך לשלם עמלת פירעון מוקדם. צריך לחשב האם במצב כזה, מחזור החוב הוא כדאי.

משא ומתן עם הנושים

אפשר לנסות להגיע לפריסה חדשה של החוב הקיים ללא מחזור, או לדחיית התשלומים באופן שיתאים לכושר החזר האישי. פעילות זו מומלצת במקרים שבהם כוח החזר החודשי צפוי לגדול בעקבות סיום תשלומים עבור חוב אחר, הגדלת ההכנסה המשפחתית, צמצום בהוצאות וכדומה. במשא ומתן עם הנושה תוכלו לבקש להקפיא לתקופה מסוימת את התשלומים השוטפים (רק עבור הקרן - בדרך כלל אי אפשר להקפיא את תשלום הריבית), וכך יפחת התשלום החודשי וניתן יהיה לשלם את החובות בזה אחר זה.

לרוב, כדי למתן את דרישות הנושה ולהגיע להסדר חוב נוח, יש צורך בהשבת סכום כסף גדול בבת אחת. נושה שרואה דרך לקבל באופן מידי חלק גדול מהחוב, ישקול בחיוב את האפשרות להגיע להסדר תשלומים נוח, למחול על קנסות למיניהם ואף לתת הנחות מפליגות על חלק מהחוב (עובדה זו נכונה לכל סוגי הנושים, כולל הבנקים).

חשוב מאוד לזכור: **לעולם אין להתחייב להסדר כספי, אם אין דרך ודאית לגייס את סכום הכסף הדרוש כדי לעמוד בו.** גם אם ההסדר נראה מפתה מאוד, גם אם הנושה מוכן למחול על עשרות אחוזים מהחוב, אסור להסכים להסדר כזה. אם לא תוכלו לעמוד בהסדר החדש המצב רק יחמיר.

בקשת משכנתה לכל מטרה (הלוואה שאינה מיועדת לרכישת בית)

לעתים ישנה אפשרות לקבל משכנתה, הלוואה לטווח רחוק, שתמורתה ממשכנים את הבית. הלוואות אלו ניתנות בבנק למשכנתאות וצריכות לעמוד במספר קריטריונים, שהבסיסי שבהם הוא שהבית אינו משועבד להלוואה קודמת. בכסף הניתן בהלוואה זו, אפשר להסדיר חובות רבים ובדרך זו להחזיר את רוב החובות ממקור פירעון אחד.

סיכום

כפי שראינו, תכנון הסדרי החובות נעשה אמנם לעתים על ידי הלוואה של סכומי כסף נוספים, אך **הפעם מטרת הלוואה היא החלפה של חוב אחד בחוב אחר מבלי להגדיל את סך החובות, ובתנאים טובים יותר כך שניתן יהיה לעמוד בהחזרים.**

במילים אחרות: בעבר, ההלוואות שלקחתם שמשו גם לכיסוי הצריכה השוטפת, ואילו כאן אנחנו עוסקים בהלוואות שישמשו אתכם אך ורק לטיפול בחובות והסדרתם.

לא פחות חשוב

כדי שלא לחבל שוב באמון העדין של הנושים בכם, חשוב שתגיעו עם כלל הנושים להסדרים המותאמים ליכולת החזר שלכם ולאחר שווידאתם שביכולתכם לעמוד בהם. כדי להגיע לתוצאה הטובה ביותר במשא ומתן עם הנושים חשוב לנהל אותו עם האדם הנכון. עם מרכז הגביה בבנק ולא עם עובדי הסניף. אם אתם מכירים אנשים בעמדות מפתח אצל הנושה הפרטי, זה הזמן להיעזר בהם.

חובות של נושה שיש בגינם בטוחות כגון ערבים או משכונות, יצריכו גישה שונה בניהול המשא ומתן, כדי שלא לגרום למימוש הבטוחות או להקצנת עמדת הנושה. גם חובות לרשויות השונות כגון מע"מ ומס הכנסה מצריכות אופן טיפול אחר נוכח הרגישות הכרוכה בהם.

לא יכולים להחזיר חובות, מתקשים לעשות את זה לבד - [היעזרו בנו](#)

הערה: המדריך אינו עוסק בחובות בהוצאה לפועל, פשיטת רגל, וחוב לשוק אפור. חובות אלה הם חובות לכל דבר וכמובן שיש להתייחס אליהם. אלא שבשל מורכבותם הרבה ומשום ההשלכה הרחבה שלהם, יש לטפל בהם באופן מיוחד באמצעות הדרכה וייעוץ אישי מאנשי מקצוע בתחום ולא נעסוק בהם במסגרת המדריך הנוכחי. רק נוסיף ונציין את ההכרח שיש להימנע בכל מחיר מלקיחת הלוואות בשוק האפור, הלוואות אלו הן מחוץ לתחום. מטרת מדריך זה לסייע ככל האפשר מלדרדר את החובות לחובות משפטיות כמו הוצל"פ ופשיטת רגל, מתוך ידיעה ברורה שהטיפול בחוב טרם הפיכתו לחוב משפטי בדרך כלל פשוט יותר ובעיקר זול יותר.

מדריך אינטרנטי לניהול תקציב